PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 85 (184) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, poniedziałek 13 sierpnia 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Izwiestja 11.VIII, nawiązując do wiadomości podanej swego czasu przez estoński dziennik „Paewaleht" o rzekomym projekcie polskim utworzenia bloku państw bałtyckich, zaznacza, że wiadomość ta obecnie potwierdził jeden z korespondentów niemieckich. Według tego korespondenta do projektowanego bloku należeć ma również Estonja. A więc — pisze dziennik — mamy do czynienia z organizowaniem pod protektoratem Polski „małego bałtyckiego związku", w skład którego miałyby wejść Łotwa, Estonja i Litwa. Dziennik wątpi, by Łotwa „dała się wziąć" na „kuszące" obietnice Polski. Łotwa — zdaniem dziennika — doskonale rozumie, że utrata przez Litwę niepodległości przedewszystkiem będzie również ciosem dla żywotnych interesów Łotwy.

PAKT KELLOGG'A A ZSRR.

Izwiestja 11.VIII w art. wst. p. n. „Pakt Kellogg'a, Mocarstwa i Z. S. R. R.", omawia ustosunkowanie się prasy „świata burżuazyjnego" do oświadczenia Cziczerina o gotowości przystąpienia Sowietów do paktu wyłączającego wojnę. Odgłosy prasy zagranicznej w sprawie ewentualnego przystąpienia Z. S. R. R. do paktu Kellogg'a — „Izwiestja" dzielą na trzy kategorje. Do pierwszej z nich zaliczają oświadczenia „najbardziej otwartych i cynicznych przeciwników Z. S. R. R.", a mianowicie — „Washington Post", „Le Temps" „Vorwärts" itd. Do drugiej kategorji — zdaniem dziennika — należą koła, które nie wypowiadają się otwarcie przeciwko przyłączeniu Z. S. R. R. do paktu, w rzeczywistości jednak czynią wszystko, co jest możliwe, aby Sowietów do paktu nie dopuszczono. Wreszcie do trzeciej kategorji — zaliczone są opinje tych kół, które, uznając rzeczowość żądań sowieckich, nie mogą jednak zdecydować się na zajęcie określonego stanowiska w sprawie sposobu przyciągnięcia Z. S. R. R. do paktu.

Następnie dziennik zastanawia się nad tem, czy i w jakiej mierze treść paktu Kellogg'a wpływa na stanowisko zagranicy, zmierzającej do wyminięcia pytania Sowietów co do ich udziału w konferencji paryskiej. Dziennik uważa, iż wpływ ten niewątpliwie istnieje. Podczas gdy w pocczątkowej formie projektu — pisze dziennik — mowa była o zawarciu układu, wyłączającego wojnę pomiędzy wszystkiemi państwami, to w ostatecznej jego formie mowa jest już tylko o chęci uniknięcia wojen pomiędzy sygnatarjuszami. A więc pakt Kellogg'a wcale nie wyłącza możliwości prowadzenia wojen z państwami, nie zaproszonemi do wzięcia udziału w układzie. Wreszcie należy dodać, że Wielka Brytanja, wymieniając swe zastrzeżenia do paktu Kellogg'a wprost podkreśliła, iż nie życzy sobie wciągnięcia do układu tych mocarstw, których rządy nie są uznane przez uczestników układu. Innemi słowy, rząd angielski wypowiedział się przeciwko zobowiązaniu się do nieprowadzenia wojen z niektóremi, „niesympatycznemi" dla niego państwami. Stanowisko zaś rządu angielskiego zostało przychylnie przyjęte przez wszystkich uczestników paktu. W końcu dziennik pisze: „Jeśli gotowość rządu Sowietów wzięcia udziału, narówni z innemi państwami w rozważaniu projektu paktu a ewentualnie i w jego podpisaniu, nie jest przyjęta przychylnie, to tego nie można tłumaczyć inaczej, jak tylko niechęcią wzięcia na siebie odpowiednich, chociażby formalnych tylko zobowiązań wyrzeczenia się wojny przeciwko Z. S. R. R."

Taki stan rzeczy — zdaniem dziennika — powinien zmusić państwa, nie życzące sobie podobnej interpretacji paktu do zajęcia przez nie określonego stanowiska w sprawie przyciągnięcia Z. S. R. R. do paktu. „Mamy na myśli — kończy dziennik — nie tylko Niemcy, które mają z Z. S. R. R. traktat o nieagresji, lecz również i Francję, która, jak wiadomo, w swoim czasie zasadniczo wyraziła chęć zawarcia z Z. S. R. R. paktu o nieagresji i która, zawsze twierdzi, że nie pobudza swoją sojuszniczkę Polskę do napadu na Z. S. R. R. i do zakłócenia spokoju na wschodzie Europy". Społeczeństwo sowieckie ma prawo żądać wyraźnej odpowiedzi na pytanie wysunięte przez Cziczerina.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

SPRAWA KRAKOWIECKIEGO. Prawda 8.VIII donosi, że moskiewska komisja kontrolująca partji zajęła się sprawą b. ministra wojny w przeciwsowieckim rządzie syberyjskim Krakowieckiego. Przed miesiącem wykryła dzielnicowa organizacja partyjna w Sokolnikach, że Krakowiecki zdołał uzyskać godność kandydata na członka partji i pozbawiła go tej godności. Moskiewska komisja kontrolująca znalazła w sprawie Krakowieckiego powody, dla których nietylko zrehabilitowała go zupełnie, jako komunistę, lecz nadała mu nawet godność rzeczywistego członka partji.

PRZEŚLADOWANIE KORESPONDENTÓW ROBOTNICZYCH I WIEJSKICH. Komsomolskaja Prawda 3.VIII ogłasza uchwałę C. K. partji w sprawie otrzymanych przez ten C. K. wiadomości o prześladowaniu korespondentów robotniczych i wiejskich przez wrogie w stosunku do władzy sowieckiej sfery ludności. C. K. uznał konieczność zastosowania nadzwyczajnych środków obrony korespondentów prasy sowieckiej, urządzenia kilku propagandowych procesów osób, oskarżonych o prześladowanie, oraz utworzenie specjalnych komisyj, które wezmą tych korespondentów w obronę.

ODEZWA WOROSZYŁOWA DO ORGANIZACYJ PARTYJNYCH Izwiestja 1.VIII. ogłaszają odezwę komisarza ludowego wojny Woroszyłowa do wszystkich organizacyj partyjnych. Odezwa ta omawia niechęć młodzieży robotniczej do wstępowania do szkół wojskowych. Wskutek tej niechęci odsetek młodych robotników w składzie słuchaczów tych szkół maleje. Komisarz ludowy wojny nawołuje organizacje partyjne do agitacji na rzecz popełnienia składu tych słuchaczów młodzieżą robotniczą i doprowadzenia sytuacji do tego, aby robotnicy stanowili przynajmniej 50% przyszłych dowódców armji czerwonej.

WYNIKI OBRAD KRAJOWEGO KOMITETU PARTJI W ROSTOWIE. Mołot 28.VII. omawia wyniki obrad krajowego komitetu partji w Rostowie nad Donem. Pismo zaznacza, iż właściwym tematem obrad było zagadnienie aprowizacyjne oraz kwestja zasiewów ozimych. Komitet krajowy twierdził w swej uchwale, że stosowane przez niektórych urzędników sowieckich „nadzwyczajne środki skupu zboża“, czyli represje w stosunku do posiadaczy zapasów zboża, „nie mają nic wspólnego z kierunkiem polityki partyjnej“. Wszystkie metody skupu zboża, do których jeszcze niedawno ubiegały się sowieckie instytucje aprowizacyjne na Kaukazie północnym, zostały obecnie przez komitet krajowy partji potępione. W kwestji zasiewów jesiennych wezwał komitet całą ludność Kaukazu północnego do współdziałania z rządem sowieckim w celu powiększenia przestrzeni zasiewów.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

POLITYKA MIESZKANIOWA RZĄDU USRR. Wisty WUCWK 27.VII. donosi, że sowiety miejskie w Mikołajewie, Zinowjewsku, Żytomierzu, Proskurowie, Chersoniu, Winnicy i w szeregu innych miast ukraińskich ogłosiły przepisy w sprawach mieszkaniowych niezgodne z ustawodawstwem USRR. W niektórych wypadkach sowiety te obniżyły ustawowe minimum przestrzeni mieszkalnej, z której korzystać powinni obywatele USRR, w innych wypadkach skasowały ulgi mieszkaniowe, które przysługują wyższym urzędnikom sowieckim, kierownikom przemysłu sowieckiego i t. p. Prokurator sądu najwyższego USRR zaprotestował przeciwko tym uchwałom. Na podstawie tego protestu unieważniło prezydjum C. K. W. sowietów USRR niezgodne z prawem uchwały sowietów lokalnych i zwróciło uwagę tych sowietów na konieczność ścisłego przestrzegania ustawy mieszkaniowej z lutego r. b.

7-GODZINNY DZIEN PRACY NA UKRAINIE. Trud 25.VIII. donosi, że komisja rządowa dla kwestji zaprowadzenia 7-godzinnego dnia pracy w przemyśle USRR uchwaliła wprowadzić ten dzień pracy w zakładach metalurgicznych im. Lenina i im. Piotrowskiego w Dniepropietrowsku. Reforma ta powiększy liczbę zatrudnionych w wymienionych zakładach robotników o 1170 osób. Obecny na posiedzeniu komisji delegat związku zawodowego metalowców oświadczył, że szczegóły reformy nie zostały uzgodnione ze związkiem, który otrzymał projekt rozporządzenia na dwa dni przed posiedzeniem komisji. Wobec tej okoliczności nie przyjmuje na siebie związek odpowiedzialności za skutki reformy. Następnie zajęła się komisja kwestją wprowadzenia 7-godzinnego dnia pracy w zakładach „Jugostalu“. Referat zarządu „Jugostalu“ w tej kwestji uznano za niezadawalający, wobec tego rozpatrzenie całej sprawy odroczono.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

POLSKI WYDZIAŁ FAKULTETU ROBOTNICZEGO W MOSKWIE. Sierp 26.VII ogłasza warunki przyjęcia na wydział polski robotniczego fakultetu im. Pokrowskiego w Moskwie. Warunki te stwierdzają, że wydział polski „Rabfaku“ im. Pokrowskiego jest zakładem naukowym „techniczno-bjologicznym“. Na wydział polski przyjmowani są Polacy, robotnicy i włościanie, w wieku od 18 do 30 lat. Kandydaci udowodnić muszą od trzech do sześciu lat pracy fizycznej. Członkowie partji komunistycznej zwalniani są od przymusu składania tych dowodów.

NOWY OKRĘG ŻYDOWSKI NA UKRAINIE. Rul 11.VIII podaje, iż C. K. W. sowietów USRR ogłosił dekret o utworzeniu żydowskiego rejonu narodowego w Zaporożu. Rejon ten obejmuje 54 miejscowości, w tej liczbie 37 żydowskich, 15 ukraińskich i 2 niemieckie. Żydzi stanowią 72% ludności rejonu.

SPRAWY KOŚCIELNE.

RUCH SEKCIARSKI W OBWODZIE DOŃSKIM. Komsomolskaja Prawda 27.VII omawia rozwój rozmaitych sekt chrześcijańskich na południu RSFSR, szczególniej w obwodzie Dońskim. Pismo twierdzi, że „związek młodzieży chrześcijańskiej w ZSRR“, t. zw. „Chrystomoł“ liczy przeszło 2 miljony członków. Najbardziej rozpowszechniona jest sekta baptystów, do której należą liczni byli członkowie

związku młodzieży komunistycznej. Pismo nawołuje do zwalczania tego ruchu, który posiada wszystkie cechy ruchu przeciwproletarjackiego.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

ODEZWA PREZESA RADY KOMISARZY LUDOWYCH. Rul 10.VIII donosi, że prezes rady komisarzy ludowych ZSRR Rykow ogłosił odezwę w sprawie emisji drugiej sowieckiej pożyczki industrjalizacyjnej. W odezwie tej wskazuje Rykow na polityczne znaczenie ulokowania wszystkich obligacji tej pożyczki i nawołuje organizacje partyjne, robotników i włościan do subskrypcji na te obligacje. Równocześnie wskazuje Rykow na to, że wszelkie przymusowe lokowanie obligacji pożyczki zostaje surowo wzbronione.

SKUP ZBOŻA. Prawda 8.VIII podaje, że na Kaukazie północnym sowieckie instytucje aprowizacyjne, które prowadzą skup zboża z tegorocznego urodzaju, zgromadziły w ciągu pierwszych kilku dni b. m. 23,5 tysięcy ton zboża, czyli prawie tyle, ile w przeciągu całego lipca r. b. Stwarza to pomyślne widoki na dalszy przebieg skupu, chociaż zgromadzone w ciągu pierwszych 5 dni b. m. zapasy nie osiągnęły przewidywanej przez rząd ZSRR wysokości. Pismo donosi z Kijowa, iż w okręgach Umańskim, Białocerkowskim i Czerkaskim rozpoczął się skup zboża.

PEŁNOMOCNITWA ORDŻONIKIDZEGO. Prawda 1.VIII. donosi, że zastępca prezesa rady komisarzy ludowych ZSRR Ordżonikidze otrzymał specjalne pełnomocnictwa rządu ZSRR dla rozciągnięcia kontroli nad dokonaniem zasiewów ozimych. Zastępcą Ordżonikidzego w tej sprawie będzie zastępca komisarza ludowego inspekcji robotniczo - włościańskiej ZSRR Jakowlew. Wszystkie rady komisarzy ludowych republik związkowych mianować mają specjalnych delegatów, którzy kontrolować będą przebieg zasiewów. Ordżonikidzemu przysługiwać będzie prawo rozstrzygania wszystkich kwestyj, związanych z dokonaniem zasiewów, na własną odpowiedzialność bez poprzedniego porozumiewania się z radą komisarzy ludowych.

Prawda 29.VII donosi, że w powiecie Gandżyńskim, w Azerbajdżanie, komisje rolne przekazały szereg gruntów byłym obywatelom ziemskim, którzy, nie pracując na roli, wydzierżawili te grunta włościanom. Wobec stwierdzenia tego nadużycia, wymienione grunta skonfiskowano obywatelom ziemskim po raz drugi, zaś opanowane przez „kułaków" komisje rolne rozwiązano.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

PIERWSZY ZJAZD SOWIETÓW W OKRĘGU MORDWOWSKIM. Izwiestja 8.VIII podaje, że w Sarańsku rozpoczęły się z udziałem 200 delegatów oraz reprezentantów komitetu organizacyjnego obwodu Wołgi Środkowej obrady pierwszego zjazdu okręgowego sowietów nowoutworzonego okręgu Mordwowskiego.

DELEGACJA MIĘDZYNARODÓWKI KOMUNISTYCZNEJ NA UKRAINIE.. Izwiestja 5.VIII. podaje, że delegacja międzynarodówki komunistycznej pod przewodnictwem komunisty francuskiego Cachaine'a odwiedziła Charkow. Członkowie delegacji wzięli udział w wiecach i demonstracjach robotniczych, skierowanych przeciwko niebezpieczeństwu wojny imperjalistycznej. Z Charkowa wyjechał Cachaine do Proskurowa w celu odwiedzenia czerwonej dywizji kozackiej im. francuskiej partji komunistycznej.

ZWYCIĘSTWO ARMJI CZERWONEJ NAD DŻUNAID - CHANEM. Izwiestja 5.VIII podają, że oddziały armji czerwonej odniosły zupełne zwycięstwo nad przeciwsowieckiemi oddziałami Dżunaidchana w Karakumie Północnym. Przywrócono przerwaną przez Dżunaid-chana komunikację karawanową z Chiwą i Tauszauzem.

PRAWA BUDŻETOWE REPUBLIK AUTONOMICZNYCH. Izwiestja 2.VIII. donoszą, że prezydjum C. K. W. sowietów RSFR zatwierdziło projekt ustawy o rozszerzeniu kompetencji republik autonomicznych w zakresie budżetowym. 99% wszystkich wpływów skarbowych w tych republikach wydatkowane będą na ich własne potrzeby.

„OCZYSZCZENIE" ARMJI CZERWONEJ Z OSÓB BURŻUAZYJNEGO POCHODZENIA. Wieczerniaja Krasnaja Gazeta 24.VII ogłasza wywiad z dowódcą wojsk moskiewskiego okręgu terytorjalnego Romanowem, który oświadczył, iż w szeregi armji czerwonej w okręgu Moskiewskim przedostali się liczni synowie byłych dygnitarzy carskich oraz t. zw. nepmanów, czyli osób należących do nowej burżuazji sowieckiej. W wyniku dokonanego „oczyszczenia" oddziałów armji czerwonej od osób burżuazyjnego pochodzenia, młodzieńcy ci zostali zaliczeni do „rezerwy pospolitego ruszenia".

ROZRUCHY W OBWODZIE DOŃSKIM. Rul 11.VIII donosi, że w północnych okręgach byłego obwodu Dońskiego wybuchły rozruchy, skierowane przeciwko władzy sowieckiej. W rozruchach tych bierze udział zarówno ludność kozacka, jak i włościańska. Ukazały się przeciwsowieckie oddziały powstańcze. Władze sowieckie uznały sytuację za poważną i skierowały w objęte powstaniem okolice 14 moskiewską dywizję strzelecką, która stłumić ma rozruchy.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Komunist 1.VIII. Warszawa — pierwsza stolica w kierunku zachodnim.

Krasnaja Gazeta 1.VIII. Psi walc Warszawy (o stosunku Polski do ZSRR).

Izwiestja 8.VIII. Budownictwo gospodarcze w gubernji Orenburskiej. — O werbunku wykwalifikowanych robotników do partji. — 5 lat terytorjalnego systemu wojskowego. — Uchwała C. K. W. sowietów ZSRR o nowelizacji ustawodawstwa górniczego.

Prawda 8.VIII. Rozwój racjonalizacji socjalistycznej.— Czego wymaga kampanja zasiewów ozimych.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40. Drukowane na prawach rękopisu.